

Telling trekvogels 2 november 1969 Gooimeerdijk - V-G 't Gooi.

Doel: Enig inzicht te krijgen in de herfsttrek langs de Zuiddijk (c.q. Gooimeerdijk) van de polder Zuidelijk - Flevoland.

Aangezien één telling slechts een momentopname is, is deze telling van beperkte waarde.

De treksituatie o.a. door Tinbergen (1948) beschreven is in het IJsselmeergebied door de aanleg van de Flevopolders dermate veranderd, dat het toch zinvol is er een tekening van te maken.

De situatie, zoals die was vóór de aanleg van Zuidelijk - Flevoland, is beschreven door Wim Schipper (1966).

Enige waarnemingen bij verschillende weersomstandigheden van mijzelf zijn in onderstaand verslagje verwerkt.

Op 2 november 1969 is door een 10 - tal waarnemers op 4 verschillende plaatsen langs de Gooimeerdijk de trek bekeken.

Er heerste een krachtige zuidwestenwind, zwaar bevolkt.

Er is gepost van 7.30 tot 9.30 (zonsopgang 7.30) en alle vogels die voorbijvlogen zijn genoteerd.

Alleen van kramsvogel en spreeuw waren de aantallen hoog genoeg om nader uit te werken.

Zicht: 2 - 3 km.

De aantallen zijn per tien minuten in de volgende tabel geplaatst:

Tijdstip	KRAMSVOGEL				SPREEUW			
	7	10	11	13	7	(o)10(w)	11	13
7.30	29	13(o)	8	X	4	305	-	19 X
.40	47	9	17	-	25	35	-	303
.50	63	27	10	20	3	-	375	-
8.00	53	-	1	-	3	-	8	-
.10	89	17	18	42	46	15	20	20 32
.20	36	30	35	20	64	-	20	40 38
.30	105	-	8	10	34	-	200	80 55 7 (z)
.40	60	30	-	2	51	8	30	20 20
.50	36	-	-	2	22	20	2	-
9.00	104	25	12	50	25	4	-	5 -
.10	34	41	106	4	5	-	18	-
.20	61	34	32	15	6	-	-	4 50(z)9
.30 Totaal	717	214	247	165	288	389	673	188 457

Tab. I: Aantallen waargenomen kramsvogels en spreeuwen naar het westen vliegend (c.q. richting Muiderberg) op 2-11-70

O - Oostelijk vliegend

Z - Zuidelijk vliegend

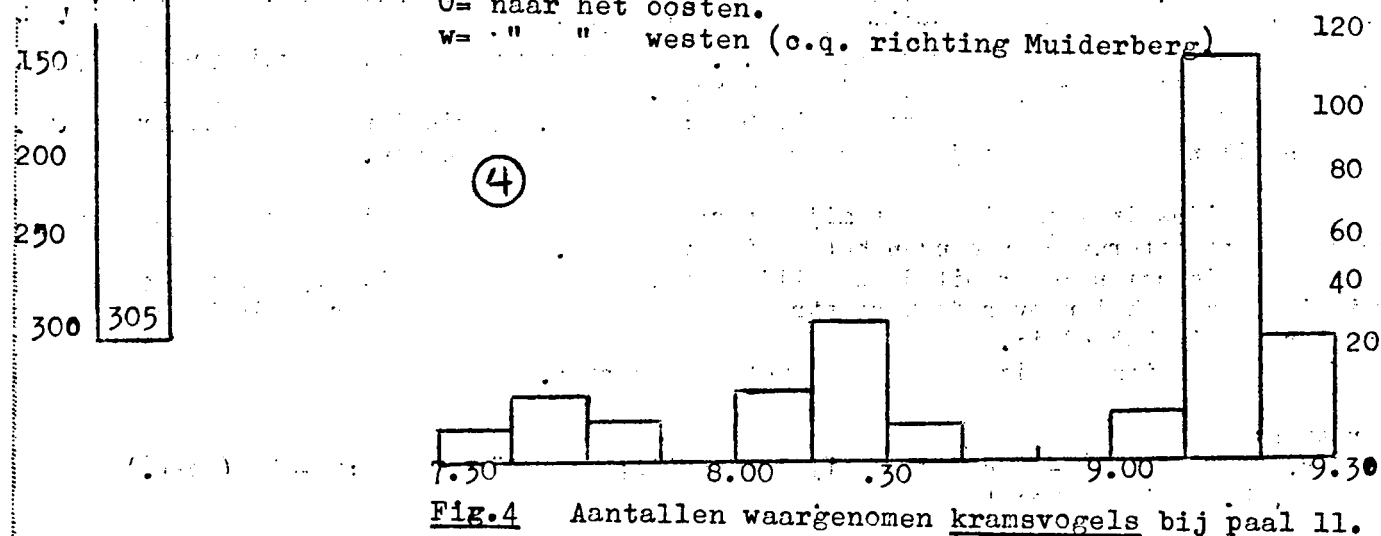
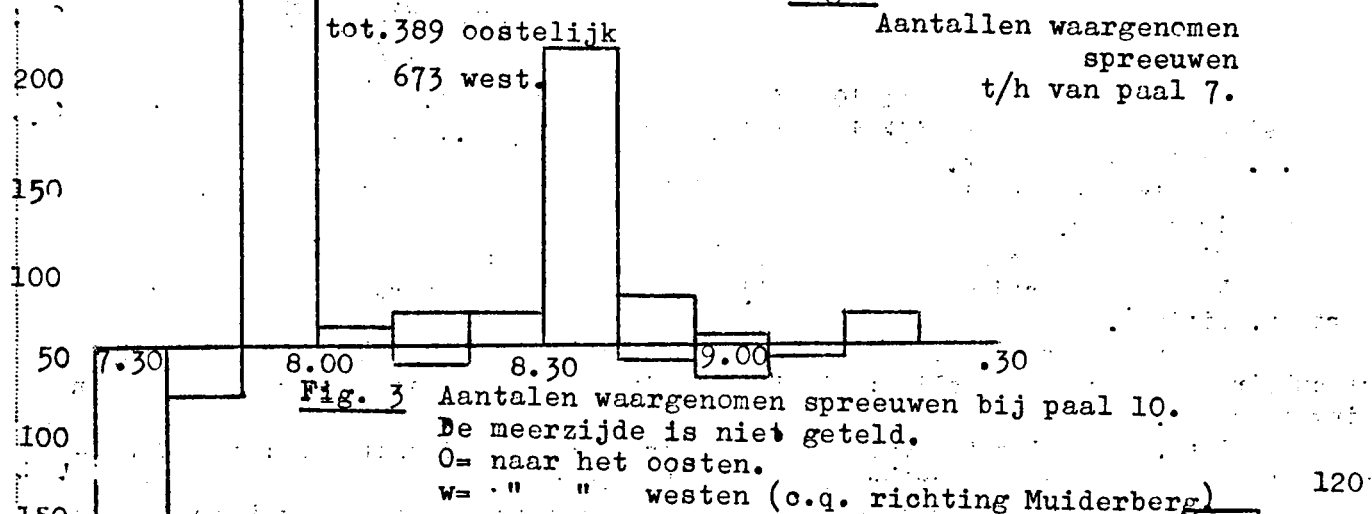
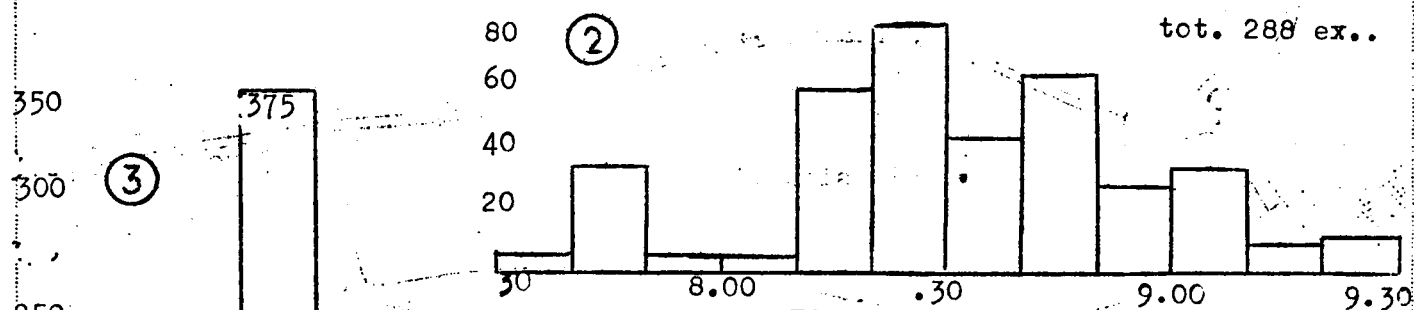
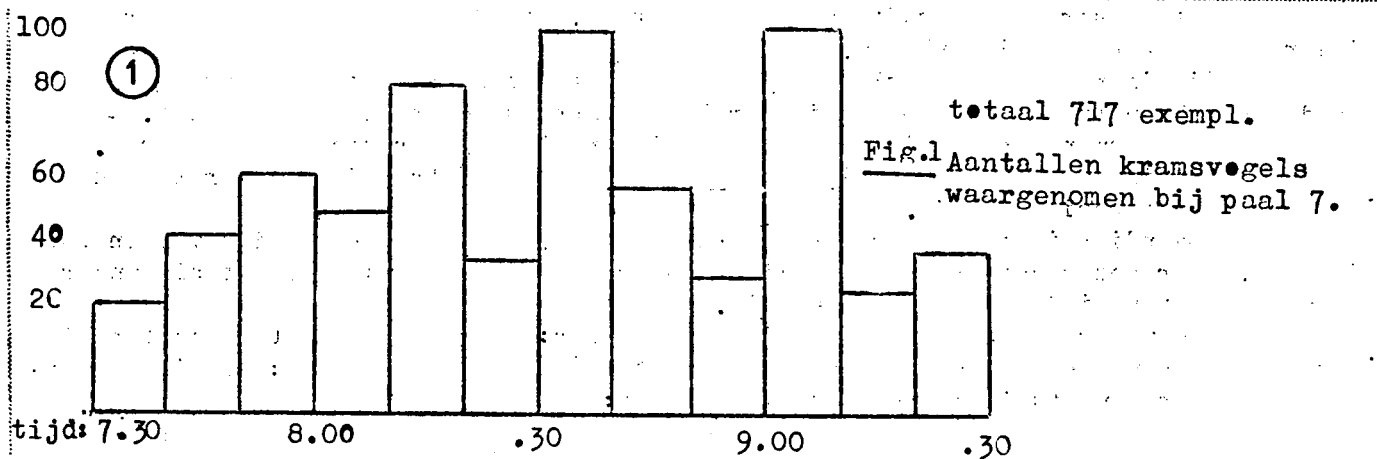
Tellers: post 7 Hr. Bos en F. Rijnja

" 10 J. Herder (alleen dijk en polder zijn geteld!).

" 11 Fam. Blonet

" 13 Hr. v. Dijk.

Enkele van deze gegevens zijn grafisch uitgezet in figuur 1 - 4.

Wat de sterren betreft kan gezegd worden, dat de aantallen van de verschillende soorten nogal uiteenlopen.

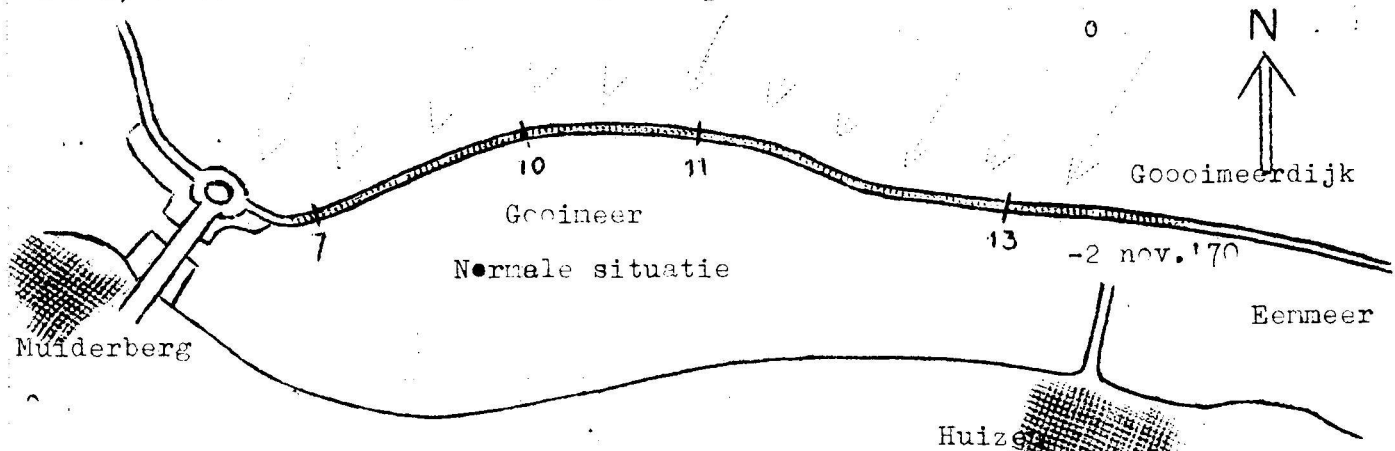
Dit is niet verwonderlijk als men bedenkt dat door de herfsttrek over grote afstand een ochtendtrek van (nog) niet trekkende spreeuwen er door heen loopt.

Deze komen van de slaapplaats en vliegen min of meer richtingloos rond.

Het is nu geen enkele wijze te bepalen of zekere troepjes de eerste dan wel de tweede categorie betreft.

Bovendien is het zeker dat de trekkende ex. niet alleen de dijk volgen tot Muiderberg, maar ook rechtstreeks doorvliegen naar de Gooise kust; iets wat bij andere dan een zuidwesten wind een normale zaak is.

Van de kramsvogel is het beeld duidelijker: naarmate de posten dichterbij Muiderberg komen nemen de waargenomen aantallen toe (165 247 214 717): dit is te verklaren, omdat er een stuwingsverschijnsel optreedt:

Dat het aantal op post 10 buiten deze tendens valt, is te verklaren, doordat hier slechts de polder en dijk is geteld, dus niet de ex., die over het IJsselmeer (c.q. Gooineer) vlogen.

Stuwings treedt bij andere dan zuidelijke winden veel minder op; de meesten steken dan direkt over.

Dit oversteken geldt voor de meeste zangvogels;

Kleine zangertjes volgen de dijk na de nachttrek overdag al fouragerend (zwartkop, fitis).

De trek over Zuidelijk - Flevoland (wat zangvogels betreft) is weinig spectaculair wat betreft aantallen; dit is te wijten aan het feit dat er vrijwel geen stuwings optreedt.

Iets, wat wel het geval was bij de vroegere Knaardijksituatie: het IJsselmeer was toen nog een echte barrière (grote watervlakte).

De aantallen doortrekkende (c.q. al fouragerend westelijk vliegend) zijn slechts onder uitzonderlijke omstandigheden hoog.

Zo was er in de herfst van 1970 een weekend, waarin langs de Gooimeerdijk grote aantallen vuurgoudhaantjes en zwartkoppen werden waargenomen.

Mijns inziens lijkt het mij interessanter na te gaan via welke wegen sterns (vooral zwarte sterns) en eenden het gebied verlaten.

Misschien is er uit de wekelijks tellingen van de Zuidelijk Flevoland commissie iets te halen over de herfsttrek van steltlopers: iets waarvan in Nederland maar zeer weinig bekend is.

In Duitsland is men op dit punt veel verder.

Literatuur:

Schipper, Wim (1966) - Herfsttrek bij Harderwijk; Triëntalis 5:23-31 (okt.)
 Tinbergen, L. 1948 Vogels onderweg.

E.R. OSIECK.